

Ulosottolaki laiminlyö ihmisoikeuksia

Uusi ulosottolaki tuo mukanaan paljon parannuksia ja selvennyksiä edelliseen ulosottolakiin, joka kiireessä säädettiin ilman, että sitä edes perustuslakivaliokunnassa käsiteltiin.

Laki aiheuttikin paljon kuu- huntaa ja ylilyöntejä.

Kuitenkin juuri voimaan tullessa laissakin on ihmisoikeuksien ja kansalaisten perustuslaillisten oikeuksien kannalta arveluttavia ja huolestuttavia piirteitä, jotka eivät suinkaan rakenna suomalaista yhteiskuntaa parempaan ja tasa-arvoisempaan suuntaan.

Laki suoranaisesti altistaa eräät ihmisryhmät syrjinnälle ja varmasti estää innostusta yrittämiseen.

Vaikka laki kumoaa varattoman ihmisen velkojen peri- tymisen, antaa se velkojille oikeuden jo varattoman ihmisen elämän aikana "samaistus"-pykälän ja "määrävän aseman" nojalla ulosmitata varattoman ihmisen puolison ja täysi-ikäisten omassa talou- dessaan elävien lastenkin omaisuudet.

Kun kotivakuutuksen oi-

"Laki suoranaisesti altistaa eräät ihmisryhmät syrjinnälle ja varmasti estää innostusta yrittämiseen."

keusturvavakuutus ei kata lainkaan ulosottoon liittyviä kustannuksia, on kysyttävä missä on sivullisen todellinen oikeusturva.

Tällä hetkellä on maas- samme kymmeniä oikeusta- pauksia, joissa ulosottomies velkojan vaatimuksesta on ulosmitannut sivulliselle, ni- menomaan varattoman per- heenjäsenille, kuuluvaa omai- suutta varattoman ihmisen ve- loista.

Ulosmitatuiksi ovat tulleet muun muassa asunto, jossa konkurssin tehnyt isä asuu vuokralla, täysi-ikäisten lasten omistama kesämökki, jossa myös varattomat vanhemmat ovat lomailleet, täysi-ikäisen lapsen omistama yksiö, täysi-ikäisen lapsen omistama auto, joka oli äidin käytössä, ja niin edelleen.

Yhdessä tapauksessa oikeus

on jo ehtinyt todeta ulosmit- tauksen lainvastaiseksi, eli että sivullisen omistus oli todelli- nen, mutta oikeus "kohtuul- listi" päätöstä ja määräsi kum- mankin osapuolen maksamaan itse oikeudenkäyntikulunsa, jotka nousivat kymmeniintu- hansiin euroihin.

Suomen perustuslaki vah- vistaa kaikille kansalaisille kuuluvan omaisuuden suojan ja vaatii, että "lapsia on koh- deltava tasa-arvoisesti yksilöi- nä", siis myös konkurssissa omaisuutensa menettäneiden ihmisten lapsia.

Omaisuuden suojan tulisi koskea myös konkurssin teh- neille vanhemmille vuokrat- tua autoa ja asuntoa.

Edelleen lain mukaan "jul- kisen vallan on turvattava per- usoikeuksien ja ihmisoikeuk- sien toteutuminen". Väärin tehdystä ulosmittauksesta ei siis saa koitua taloudellista menetystä rehelliselle sivulli- selle.

Euroopan ihmisoikeussopi- mus taas kieltää "epäinhimilli- sen ja halventavan kohtelun" ja takaa "kaikille oikeuden va- pautteen ja turvallisuuteen" se- kä "oikeudenmukaisen oikeu- denkäynnin".

Lisäksi ihmisoikeussopimus kieltää syrjinnän, jonka kuu- luu ulottua myös maassamme poikkeuksellisen laajaan, noin 500 000 kansalaisen ihmis- ryhmään "varattomien van- hempien lapset". Edelleen taa- taan "jokaisen oikeus nauttia rauhassa omaisuudestaan".

Edellä olevien Suomen pe- rustuslain ja Euroopan ihmis- oikeussopimuksen määräysten valossa tuntuu erikoiselta, että uusikin ulosottolaki hyväksyy ulosottomiehelle ilman oikeu- den päätöstä ja ilman mitään rikosepäilyä täydellisen kotiet- sinnän suorittamisen, kotona olevien asiapapereiden takava- rikoinnin mukaan lukien intiimit lääkärinlausunnot, koko kodin valokuvaamisen kome- roineen, pankkitilien seuran- nan tietokoneelta ja puhelin- kuuntelunkin.

Kotirauha ja intimitteetti- suoja ei siis koske varattoman ihmisen kotia.

Erikoinen on myös ulosotto- miehen oikeus sulkea ja ulos- mitata sellaisten yritysten pankkitilit, joihin konkurssin kokeneella varattomaksi tode- tulla ihmisellä on tilinkäyttö- oikeus, vaikka yrityksellä ja

sen vastuuhenkilöillä ei olisi mitään maksuja ulosotossa.

Jokainen ymmärtää mitä tä- mä merkitsee yritystoimin- nalle.

Velkojien tuleminen kuole- man jälkeen mukaan perun- kirjoitukseen tulee varmasti järkyttämään tuhansia kansa- laisia ja aikaansaamaan tuhan- sia oikeudenkäyntejä.

Lisäksi velkojat saivat laissa oikeuden hakea kymmenen vuoden lisäaikaa ulosoton päättymiselle "erityisistä syis- tä".

Edellä olevien epäkohtien johdosta on Euroopan ihmis- oikeustuomioistuimeen ja EY- tuomioistuimeen tehty Suo- mesta satoja valituksia.

Kansalaiset siis kokevat, että Suomessa eivät konkurssin tehneet varattomat laman uh- rit enää saa todellista oikeutta.

Olisi erityisen tärkeää säätää sovintolaki, jolla 1900-luvulla kaiken omaisuutensa menettä- neiden ja varattomiksi todet- tujen kansalaisten velat kerral- la mitätöidään.

Erkki O. Auranen

dipl.in., pastori

Ylivelkaantuneiden vapautus-

rintama YVR:n sihteeri

Helsinki